

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-31-238-248>

УДК 378.147.:37.015(075.8)

Гордійчук Мар'яна Сидорівна,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4263-8104>

2010msg@i.ua

Мартіна Олеся Володимирівна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри теорії та методик початкової освіти

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2829-5483>

martina@kpnu.edu.ua

Третяк Наталія Володимирівна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри теорії та методик початкової освіти

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7421-7438>

n.tretyak24@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Анотація. Стаття присвячена розгляду проблеми професійної підготовки вихователя закладів дошкільної освіти, зокрема проблемі формування їх професійно-педагогічної культури в освітньому просторі вищої школи. Єдність і взаємодія особистісних якостей як прояву індивідуальності майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти виступають передумовою ефективної реалізації професійних функцій: гностично-дослідницької, виховної, конструктивно-організаційної та діагностичної. Важливою складовою діяльності педагога є забезпечення комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей.

Прояв культури спілкування перебуває у безпосередній залежності від володіння вихователем такими якостями, як товариськість, гнучкість поведінки, стриманість, тактовність, толерантність, делікатність, повага і співчуття.

Сучасні вимоги до педагогів потребують оволодіння ними новими інформаційно-комунікаційними технологіями, впровадження нових методів і прийомів роботи у професійній діяльності. З цією метою проводилася спеціальна робота із здобувачами спеціальності 012 «Дошкільна освіта» на практичних заняттях модуля «Використання соціальних мережевих сервісів Web 2.0 у роботі вихователя» із формування у них стійких навичок роботи із

блогами: додавати нові записи у створений власний блог, написати доповідь про власне бачення щодо використання блогів у роботі педагога і розмістити її у власному блозі, створення проєкту та його представлення в колективному блозі тощо. Індивідуальні та групові форми роботи створюють комунікативний простір, який надає можливість колективної оцінки процесів і результатів роботи, спостереження за розвитком кожного здобувача вищої освіти й оцінки його вкладу в колективну творчість.

Передбачено, що ефективність процесу виховання дітей дошкільного віку з набуття належного соціокультурного досвіду та активізації мовленнєвих компетентностей можливе за певних умов: створення соціокультурного контексту виховання та спілкування суб'єктів освітнього процесу, врахування дитячих інтересів з урахуванням чинників соціального та полікультурного середовища, забезпечення вихователя соціокультурним інструментарієм тощо.

Ключові слова: професійні функції; комунікативно-мовленнєвий розвиток; культура спілкування; блог; проєкт.

1. ВСТУП /INTRODATION

Постановка проблеми. Сучасній Україні потрібні фахівці нової формації з конкурентно придатним європейським чи світовим рівнем кваліфікації для досягнення єдиної мети – формування гармонійно розвиненої особистості. Як зазначається у Державній національній програмі «Освіта. Україна XXI століття» «перехід до гнучкої, динамічної ступеневої системи підготовки фахівців, формування мережі закладів освіти, здатної за освітніми та кваліфікаційними рівнями, типами, формами і термінами навчання, джерелами фінансування повинен задовольняти інтереси особи, потреби кожного регіону і держави у педагогічних кадрах» [1, с. 5-15].

Якісне виконання завдань виховання й розвитку дітей дошкільного віку можливе за умови тісної взаємодії педагогів із батьками вихованців. «Сучасні соціально-економічні процеси в державі породжують низку труднощів у вихованні дитини. Найвагоміші з-поміж них – недооцінка важливості періоду дошкільного дитинства для формування особистості (зокрема швидких темпів фізичного, психічного та розумового розвитку, що вимагає створення сприятливого морально-психологічного клімату, врахування вікових та індивідуальних особливостей дитини, потреби в любові та опіці); відсутність у батьків знань, умінь і навичок для виховання та розвитку дитини; неспроможність дотичного орієнтування в інформаційному полі вітчизняних і зарубіжних здобутків про розвиток дітей дошкільного віку. Вищесказане передбачає уточнення й переорієнтування пріоритетів у вихованні дітей дошкільного віку у тісній взаємодії з батьками вихованців» [8, с. 52-57].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній науці та практиці, і зокрема в сучасній, приділяється значна увага проблемі професійної підготовки вихователя. «Адже головною постаттю, від якої залежить виховання, навчання і розвиток дітей дошкільного віку є вихователь закладу дошкільної освіти» [7, с. 15].

Професійно-педагогічна підготовка у словникових джерелах визначається як система організаційних і педагогічних заходів, що забезпечує формування в особистості професійної спрямованості, знань, умінь, навичок і професійної готовності.

Сучасні дослідження розкривають різні аспекти підготовки студентів педагогічних факультетів до роботи з дітьми в закладі дошкільної освіти. Зокрема, «підготовка студентів до естетичного виховання дошкільників засобами українського народного декоративного мистецтва (О. Поліщук); навчання дошкільників української мови (Т. Котик); педагогічного менеджменту (Г. Закорченна) та самоменеджменту (В. Мусієнко-Репська) в дошкільній освіті; до навчання техніки читання дітей 6-7 років (Н. Ковальова); у процесі педагогічної практики (Є. Прохорова); народознавчої роботи в дошкільному закладі (на матеріалі народної математики) (Л. Плетеницька); навчання техніки читання дітей 6-7 років (Н.Ковальова); формування риторичної культури (В. Тарасова); виховання у дошкільників навичок здорового способу життя (В. Нестеренко); педагогічної підтримки дітей дошкільного віку (Н. Колосова); використання комп'ютерних технологій в організації пізнавальної діяльності старших дошкільників (І. Мардарова)» [5, с. 32].

Практика показує, що, з одного боку, підвищуються вимоги до педагога – вихователя, який працює з маленькою дитиною, підкреслюючи соціальну значущість та затребуваність професії, а, з іншого боку, – низький рівень професійної готовності вихователів до взаємодії з дітьми. Тому й виникає проблема формування у майбутніх вихователів готовності до взаємодії з дітьми як умова ефективного здійснення освітнього процесу, підвищення професійної майстерності, гуманізації та співпраці з дітьми, батьками, колегами. В системі професійної освіти велика увага приділяється ланці, яка знаходиться у тісній взаємодії та спрямоване на фахівців-практиків, які здатні реалізовувати безпосередньо сам процес діяльності. Саме цей освітній рівень покликаний забезпечити підготовку фахівців у сфері дошкільної освіти. Спираючись на роботи, які споріднені з нашою проблемою, ми узагальнили підходи до проблеми генези, проєктування комунікативно-мовленнєвого розвитку дитини, а також психолого-педагогічні аспекти проблеми. Обґрунтовано підстави для аналізу комунікативно-мовленнєвого генезису як складової характеристики особистісного розвитку дитини.

На думку Н. Колосової, «зміст готовності майбутніх вихователів до педагогічної підтримки і розуміння її як особистісного утворення, що характеризується сукупністю гуманістичних і духовно-практичних ціннісних орієнтацій, є фаховою компетентністю з питань надання педагогічної підтримки дітям дошкільного віку» [6, с. 148-150].

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою статті є вивчення проблеми професійної підготовки вихователя закладів дошкільної освіти, зокрема питання формування їх професійно-педагогічної культури та розвитку комунікативної взаємодії з батьками дітей дошкільного віку в освітньому просторі вищої школи

Завданнями статті є: 1) проаналізувати наукову літературу з проблеми дослідження; 2) розглянути основні наукові підходи до проблеми підготовки майбутніх вихователів у ЗВО; 3) обґрунтувати ефективні методи та прийоми підготовки майбутніх вихователів до комунікативної взаємодії з батьками дітей дошкільного віку; 4) розкрити методи та прийоми роботи здобувачів вищої освіти щодо підвищення рівня інформаційно-комунікаційної компетентності в межах практичних занять модуля «Використання соціальних мережевих сервісів у роботі вихователя закладу дошкільної освіти».

3. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODOLOGY

Для реалізації поставлених мети та завдань було використано такі методи як: теоретичні та емпіричні. Теоретичні методи пов'язані з аналізом наукової літератури з педагогіки та суміжних наук, емпіричні методи спрямовані на спостереження та аналіз матеріалу.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

У цілісному педагогічному процесі як динамічній системі, в основі якої лежить педагогічна діяльність, органічно поєднується навчання, виховання і розвиток вихованців.

«Головний організатор педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти – вихователь. Від нього значною мірою залежить розвиток особистості і пізнавальних процесів дошкільників, підготовленість до навчання в школі» [6, с. 54].

Для успішної діяльності педагог повинен оволодіти певною сукупністю знань, умінь, виховувати в собі позитивні особистісні якості. Єдність і взаємодія їх є передумовою ефективної реалізації професійних функцій вихователя дошкільного закладу, серед яких виокремлюють:

1. Гностично-дослідницьку, яка має на меті вивчення індивідуально-особистісних особливостей дітей; збір і аналіз фактів їхньої поведінки, встановлення причин і наслідків учинків вихованців; проектування розвитку особистості кожної дитини і дитячого колективу загалом; засвоєння передового досвіду, нових педагогічних технологій.

2. Виховну, що реалізується в розробленні та здійсненні змісту виховання і навчання, відборі нових форм і методів щодо формування у дитини ставлення до природи, навколишнього світу, інших людей і себе, інтересу та культури пізнання [7, с. 15-22].

3. Конструктивно-організаційну, яка спрямована на організацію педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти; використання нових форм, які забезпечують ефективний розвиток дітей; моделювання і керівництво різними видами їхньої діяльності; педагогічне управління їхньою поведінкою й активністю [7, с. 22-27].

4. Діагностичну, котра полягає у визначенні рівня розвитку дітей, стану педагогічного процесу, завдань освітньо-виховної роботи з дітьми і батьками, підсумків власної педагогічної роботи та їх відповідності вимогам часу; використанні корегуючих методик [7, с. 30-43].

Для успішного здійснення педагогічної діяльності вихователь оволодіває знаннями з дошкільної педагогіки, дитячої психології, індивідуальних психологічних характеристик, вікової фізіології, педіатрії та гігієни, правил охорони життя і зміцнення здоров'я дітей. Одночасно йому необхідно опанувати засади, які на загально теоретичному рівні розкривають мету, завдання, принципи, зміст виховання і навчання дітей, а також оптимальні умови, форми, методи і засоби здійснення освітньо-виховного процесу, організації ігор, інтелектуальної та фізичної праці, художньої творчості, облаштування простору життєдіяльності дітей.

На думку Т. Піроженко, комунікативно-мовленнєвий розвиток є передумовою розвитку особистості дитини, можливості засвоювати людські дії під час активної взаємодії з дорослими та однолітками. Саме комунікативно-мовленнєвий розвиток допомагає оволодіти суспільним досвідом, розширити кругозір дитини, впливає на розвиток емоційно-вольової сфери, становлення провідних видів діяльності. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дитини залежить, насамперед, від мовлення дорослих і зокрема батьків. Спілкування з ними забезпечує збагачення змісту свідомості дитини, воно детермінує його структуру, розвиток окремих психічних процесів, особистості, свідомості і самосвідомості. Тому, «якщо дитина виховується у неблагополучній сім'ї або створені несприятливі умови для навчання і виховання у закладі дошкільної освіти, то це зумовлює формування низького рівня комунікативно-мовленнєвого розвитку, що, в свою чергу, негативно впливатиме на становлення дитини як особистості та суб'єкта життєдіяльності» [8, с. 57].

У нашому розумінні комунікативно-мовленнєвий розвиток характери-зується прогресивним (більш або менш швидким, успішним) розвитком спілкування і мовлення дитини, залученої до освітнього процесу, під час якого відбувається становлення дитини як суб'єкта життєдіяльності.

Враховуючи той факт, що уміння виступають як приведені в дію знання, розуміючи і поділяючи думку про те, що «особистість може діяти успішно і усвідомлено лише тоді, коли знає мету, вмє передбачати проміжні й кінцеві результати, характер і зміст діяльності» зупинимось на аналізі змісту нормативних навчальних дисциплін задля актуалізації знань, умінь, формування особистісно-професійних студентів в сенсі готовності майбутніх педагогів до роботи з батьками дітей дошкільного віку [7, с. 98].

«Перехід до компетентнісної освіти визначив широкий інтерес до методів навчання, які розвивають у студентів дослідницькі й комунікативні вміння, а також навички спільної роботи. Розвиток веб-технологій надає педагогам нові інструменти, наприклад, соціальні мережеві сервіси, що користуються великою популярністю серед тих, хто навчається, і можуть бути використані в навчальній діяльності студентів у межах навчального процесу ЗВО» [3, с. 33].

Згідно з твердженнями О. Пехоти, яка вважає, «що створення майбутнього професійного образу починається з вивчення і розуміння структури і сутності теоретичної моделі індивідуальності педагога, використання її як інструмента професійного самообстеження, майбутній педагог повинен навчитись розуміти себе. Для цього необхідно зрозуміти, яким він є на цей момент і які перспективи його професійного розвитку. Саме тому, варто опиратись не лише на логіку науки, а й на логіку практичних потреб людини» [8, с. 46-52].

Як зазначає В. Семиченко, "студенти вивчають у вузах психологію як наукову дисципліну, як засіб опису деяких життєвих явищ і не оволодівають нею на рівні технологій взаємодії з учнями та саморегуляції". Учені наголошують, що саме особистісна неготовність до виконання професійних обов'язків обмежує для значної частини випускників закладів вищої освіти реалізацію свого індивідуального потенціалу в сукупності його природних і набутих складових, перешкоджає досягненню високих рівнів професійної майстерності, повній творчій самореалізації у професійній діяльності.

Серед науковців, які займаються дослідженням проблеми культури спілкування, набула визнання думка про те, що продуктивність розмови, належний рівень прояву культури спілкування перебувають у безпосередній залежності від володіння людиною такими якостями, як товариськість, гнучкість поведінки, стриманість і тактовність. Товариськість виявляється в уважному ставленні до співрозмовника, здатності стежити за його словами, мімікою, жестами, в умінні передбачати його думки, реакції, почуття. Динамічність, гнучкість поведінки полягає в умінні за необхідності легко змінювати тему розмови, здатності долати проблемні ситуації у процесі спілкування [4, с. 148].

Важливою умовою проведення успішної розмови, стверджує Ф. Хміль, є «делікатність – повага, визнання прав іншої людини на свободу думок, почуттів, поведінки. Порозумінню у спілкуванні сприяють також емоційна (оцінювальна) стриманість (уміння вислухати, зрозуміти, заспокоїти). Тому необхідно уникати невротичних та інших суб'єктивних відхилень у власному оцінюванні та у поведінці, тобто виявляти терпимість до можливих небажаних реакцій, думок співрозмовника, адже він розраховує на розуміння» [8, с. 52].

Відповідно до поглядів В. Малахова, принципове значення для культури спілкування мають загальні норми моралі, етичні цінності, провідні засади моральної культури [4, с. 150]. Звідси основними якостями, що ними має володіти людина, якій притаманна культура спілкування, названо толерантність, повагу, співчуття. Для того, щоб повноцінно спілкуватися, люди насамперед повинні вміти співіснувати, миритися з неминучими розбіжностями у поглядах, ціннісних орієнтаціях, способах життя, тобто «терпіти» один одного, хоча б як важко це було в тих або інших конкретних ситуаціях. Бути толерантним, за В. Малаховим, означає «терпіти, витримувати іншого – таким, яким ... він є, визнавати за ним право жити, мислити й чинити по-своєму» [7, с. 32-33].

На думку В. Андрієвської, «мовна компетенція – це засвоєння усвідомлених мовних норм, що склалися історично у фонетиці, лексиці, граматиці, орфоєпії, семантиці, стилістиці, та адекватне їх застосування в будь-якій людській діяльності в процесі використання певної мови. Мовна компетенція – це інтегративне явище, що охоплює цілу низку спеціальних здібностей, знань, умінь, навичок, стратегій і тактик мовної поведінки, установок для успішного здійснення мовленнєвої діяльності в конкретних умовах спілкування [5, с. 15-18].

А. Богуш дає таке визначення формування мовленнєвої компетенції: це вміння адекватно і доречно, практично користуватися мовою в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього як мовні, так і позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності мовлення. Автор розглядає комунікативну компетенцію як комплексне застосування мовних і немовних засобів для комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування, ініціативності спілкування [7, с. 45-51].

Поза сумнівом залишається той факт, що сучасна ситуація потребує від педагогів засвоєння нових інформаційно-комунікаційних технологій, створення нових методів та прийомів роботи. Для формування у студентів стійких навичок роботи із блогами, обов'язковим було виконання таких завдань: додати нові записи у створений ними власний блог, написати доповідь про власне бачення щодо використання блогів у роботі педагога і розмістити її у власному блозі.

Найцікавішим було останнє самостійне завдання. Після одержання інструкцій студентська група була розділена на кілька мікрогруп. Успіх виконання проекту залежав від результатів кожного учасника мікрогрупи. Очевидним є соціальне значення такої моделі навчання: акцентується роль кожного студента у виконанні загального завдання, формується групова свідомість, позитивна взаємозалежність, комунікативні навички.

Діяльність студентів була творчою й дослідницькою. Студентам не пропонувалися готові відповіді, на поставлені питання, вони повинні були їх знайти самостійно спільними зусиллями. Такий підхід сприяв підвищенню якості результатів усіх учасників та зростанню їхньої майстерності. Отриманий результат підлягав осмисленню не лише в межах однієї мікрогрупи, але й у масштабах усієї студентської групи, через взаємне рецензування проектних робіт. Тобто мікрогрупа студентів повинна була відповідати за досягнення загальних цілей, а кожний член групи – за свій вклад у загальну роботу. Результат спільного навчання представлявся в колективному блозі, що створювався учасниками освітнього процесу самостійно за допомогою сервіса. Після закінчення практичних занять модуля «Використання соціальних мережесервісів Web 2.0 у роботі вихователя відбувся певний розвиток діяльнісного та емоційного компонентів інформаційної компетенції студентів. Майбутні педагоги розвинули вміння здійснювати самостійний творчий пошук у розв'язанні проблем, розвивати успішну міжособистісну взаємодію у професійній діяльності і спілкуванні із використанням можливостей блогів. Окрім того, кожен зі

студентів відчув задоволення від того, що є не тільки користувачем мережі Інтернет, а й творцем інформаційного середовища.

Можливість поєднання індивідуальних та групових форм роботи сприяє більшому розумінню й засвоєнню навчального матеріалу, а також побудові індивідуальних освітніх траєкторій. Загальний для всіх учасників освітньо-виховного процесу комунікативний простір надає можливість колективної оцінки процесів і результатів роботи, спостереження за розвитком кожного учасника й оцінки його вкладу в колективну творчість.

«Зрозуміло, що соціальні мережі не є основним засобом мережевого навчання, але їх можливості в розв'язанні освітніх завдань сьогодні недооцінюються професійним співтовариством і більшість майбутніх та діючих вихователів ЗДО не мають уяви як можна правильно використовувати можливості соціальних сервісів у майбутній педагогічній практиці. Тому ці технології так і залишаються для педагогів здебільшого незасвоєними та незатребуваними. Отже, необхідно, щоб педагог мав не тільки певні знання, а й відповідні компетенції використання соціальних мережевих сервісів, зокрема блогів, як для педагогічного проектування освітнього процесу, для взаємодії з батьками, адміністрацією, так і для підвищення своєї кваліфікації в умовах самоосвіти» [1, с. 12-20].

5. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONGLUSIONS AND HROSPECTS FOR FURTHER RESERCH

Особливості просвітницько-консультативної діяльності полягають у досягненні триєдиної мети (просвітницької – підвищення педагогічної культури батьків, допомога у вихованні дітей за умови особистісного впливу батьків на їх виховання; пропедевтичної – ініційоване педагогом чи батьками консультування з метою попередження виникнення проблем, помилок батьків у вихованні дитини; корекційної – допомога у виокремленні проблеми, знаходження шляхів її вирішення спільно з батьками) та реалізації завдань у послідовності трьох етапів (підготовчого, консультування батьків вихованців, узагальнено-оцінного) [7, с. 119-150].

З'ясовано, що «ефективність процесу виховання дітей дошкільного віку з придбанням належного соціокультурного досвіду та активізації мовленнєвих умінь і навичок вбачаємо у синергетичності впливів родини та ЗДО. Для реалізації означеної ідеї вважаємо за необхідне створення умов: створення єдиного соціокультурного контексту виховання і спілкування в ЗДО та в сім'ї, розгляд дитячих інтересів з урахуванням чинників соціального та полікультурного середовища (родина, ЗДО, просвітницькі установи); забезпечення вихователя соціокультурним інструментарієм; забезпечення різноманітності форм та змісту занять з використанням фонду дитячої літератури» [7, с. 22-38].

Визначено, що «готовність майбутнього вихователя до роботи з батьками дітей дошкільного віку є інтегративною якістю особистості, що забезпечує результативну взаємодію педагога з батьками і включає професійно-педагогічні погляди та переконання,

емоційно-вольову сферу особистості, професійні знання, вміння й прагнення працювати з батьками в сучасних умовах, самооцінку, етичну, правову культуру педагога» [7, с. 122-135].

Обґрунтовано, що ефективність професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО до комунікативної взаємодії з батьками дітей дошкільного віку досягається завдяки реалізації низки педагогічних умов: формування позитивної мотивації щодо актуальних проблем сім'ї, в якій виховується дитина дошкільного віку; забезпечення підготовки до самоаналізу професійно-особистісних якостей; професійна спрямованість змісту навчальних дисциплін з урахуванням особливостей роботи з батьками дітей дошкільного віку; формування вмінь моделювання майбутньої професійної діяльності. «Внаслідок реалізації педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів ЗДО до роботи з батьками дітей дошкільного віку доведено ефективність застосування традиційних і новітніх форм та методів навчання студентів (дискусій, моделювання, розвивально-стимулювальних вправ, аналізу педагогічних ситуацій, навчально-педагогічних ігор, самоаналізу, взаємоаналізу, творчих робіт), що сприяє якісним змінам змістових характеристик усіх компонентів професійної підготовки» [7, с. 43-59].

Перспективи подальших досліджень можуть бути в реалізації самостійного добору та проведенні різних форм роботи з батьками: тренінгових занять, батьківських зборів, семінарів-практикумів, конференцій.

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Богуш, А. М., Беленька, Г. В., Богиніч, О. Л., Гавриш, Н. В., Долинна, О. П., Ільченко, Т. С., Коваленко, О. В., Лисенко, Г. М., Машовець, М. А., Низковська, О. В., Панасюк, Т. В., Піроженко, Т. О., Поніманська, Т. І., Сідельнікова, О. Д., Шевчук, А. С. та Якименко, Л. Ю., 2021. *Базовий компонент дошкільної освіти України*, Київ: Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>, 26.
2. Борин, Г. В., 2006. Законодавчо-нормативні засади підготовки сучасних педагогів до консультативно-педагогічної діяльності. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Київ, 1, 20–26.
3. Борин, Г. В., 2005. Здоровий спосіб життя родини як запорука фізичного здоров'я дітей із дошкільного віку. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 8, 32–34.
4. Борин, Г. В., 2010. Християнські цінності і сучасне сімейне виховання. *Джерела*, 3–4, 147–151.
5. Волкова, Н. П., 2006. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. Київ: Академія, 256.
6. Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л., 2007. Педагогіка: Підручник, Київ: Знання, 447.
7. Поніманська, Т. І., 2015. *Дошкільна педагогіка*: Підручник, Київ: Академвидав, 448 с.
8. Семиченко, В. А., 2000. *Моделювання структури педагогічної діяльності*: Підручник. Ялта, Надія, 76.

FORMATION OF PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL CULTURE OF THE FUTURE TEACHER IN THE EDUCATIONAL SPACE OF HIGHER SCHOOL

Mariana Hordiichuk,

Associate Professor of Theory and Methods of Preschool Education
Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohiienko University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4263-8104>
2010msg@i.ua

Olesia Martina,

Associate Professor of Theory and Methods of Primary Education
Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohiienko University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2829-5483>
martina@kpnu.edu.ua

Natalia Tretiak,

Associate Professor of Theory and Methods of Primary Education
Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohiienko University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7421-7438>
n.tretyak24@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the problem of the preschool teachers professional training, in particular to the problem of forming their professional and pedagogical culture in the higher school educational space. The unity and interaction of personal qualities as a manifestation of the future professionals' individuality in the field of preschool education are a prerequisite for the effective implementation of the professional functions: gnostic-research, educational, constructive-organizational and diagnostic. An important component of the teacher's activity is to ensure the communicative and speech development of children. Manifestation of the communicational culture is directly dependent on the educator's possession of such qualities as sociability, behavior flexibility, restraint, tact, tolerance, delicacy, respect and compassion. Modern requirements for teachers claim for their mastery of new information and communication technologies, the introduction of new methods and techniques in professional activities. To achieve this goal, special work was carried out with applicants for the specialty 012 "Preschool Education" in practical classes of the module "Using social networking services Web 2.0 in the work of an educator" to develop their sustainable skills with blogs: to add new entries to one's own blog, to write a report with the personal vision of using blogs in the teacher's work and posting it in one's own blog, creating a project and presenting it in a collective blog, etc.

Individual and group forms of work create a communicative space that provides an opportunity to the collective assess of the processes and results of work, monitor the development of each graduate and estimate his contribution to collective creativity. It is provided that the effectiveness of the process of preschool children educating to acquire the appropriate socio-cultural experience and activation of speech competencies is possible under certain conditions: creating socio-cultural context of education and communication of educational subjects, taking into account children's interests etc.

Keywords: professional functions; communicative and speech development; culture of communication; blog; project.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bohush, A. M., Byelyen'ka, H. V., Bohinich, O. L., Havrysh, N. V., Dolynna, O. P., Il'chenko, T. S., Kovalenko, O. V., Lysenko, H. M., Mashovets', M. A., Nyzkovs'ka, O. V., Panasyuk, T. V., Pirozhenko, T. O., Ponimans'ka, T. I., Sidel'nikova, O. D., Shevchuk, A. S. ta Yakymenko, L. YU., 2021. Bazovyy komponent doshkil'noyi osvity Ukrainy [Basic component of preschool education in Ukraine], Kyiv. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>>, 26.
2. Boryn, H. V., 2006. Zakonodavcho-normatyvni zasady pidhotovky suchasnykh pedahohiv do konsul'tatyvno-pedahohichnoyi diyal'nosti [Legislative and regulatory framework for the training of modern teachers to consultative and pedagogical activities], *Zbirnyk naukovykh prats' Umans'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychny, Kyiv, 1*, 20–26.
3. Boryn, H. V., 2005. Zdrovyy sposib zhyttya rodyny yak zaporuka fizychnoho zdorov'ya ditey iz doshkil'noho viku [Healthy family life as a guarantee of physical health of preschool children], *Slobozhans'kyi naukovo-sportyvnyy visnyk, 8*, 32–34.
4. Boryn, H. V., 2010. Khrystyians'ki tsinnosti i suchasne simeyne vykhovannya [Christian values and modern family education], *Dzherela, 3–4*, 147–151.
5. Volkova, N. P., 2006. *Profesiyno-pedahohichna komunikatsiya* [Professional and pedagogical communication]: navch. posib., Kyiv: Akademiya, 256 .
6. Kuz'mins'kyi, A.I., Omelyanenko, V.L., 2007. *Pedahohika* [Pedagogy]: Pidruchnyk, Kyiv: Znannya, 447.
7. Ponimans'ka, T.I., 2015. *Doshkil'na pedahohika* [Preschool pedagogy]: Pidruchnyk, Kyiv: Akademvydav, 448.
8. Semychenko, V. A., 2000. *Modelyuvannya struktury pedahohichnoyi diyal'nosti* [Modeling the structure of pedagogical activity]: Pidruchnyk, Yalta , Nadiya, 76.